

”Jag vill vara så vanlig som möjligt. Jag vill bli vanlig tant med ett par gästavar och jympadojor.”

Boendestöd och människor med missbruksproblem

Inledning

I: Vad skulle ha hänt om du inte haft boendestöd?

Britt: Då hade jag hamnat på gatan. Helt på parkbänken. Visst, det har jag gjort ändå, men *jag har i alla fall haft kvar min bostad.*

I: Och där menar du att boendestödjarna haft betydelse?

Britt: Ja, det har de. Absolut.

Sedan våren 2009 har det funnits två boendestödjare knutna till en särskild kategori inom vuxenhetens klienter: personer med massivt missbruk som riskerar att förlora sin lägenhet och hamna i hemlöshet. Boendestödet startade inom ramen för ett projekt finansierat av de medel som avsatts centralt för att motverka hemlöshet (centrala medelsreserven) men har nu permanentats. Ett syfte med stödet är att vara en resurs på hemmaplan som ”...kan ge mer varaktig förändring av klientens livssituation och bidra till att missbruket minskar i omfattning och därmed de negativa konsekvenserna i boendet.” (Ansökan om projektmedel för bostöd och skuldrådgivning)

När föreliggande utvärdering påbörjades (september 2010) hade 23 personer boendestöd, varav fem var kvinnor. De flesta är över 55 år. Samtliga är alkoholmissbrukare men ett par personer har även ett etablerat tablettmissbruk. De flesta har haft mångåriga kontakter med Hägersten - Liljeholmens vuxenhet.

Syftet med utvärderingen är att utröna hur klienterna själva upplever boendestödet. Rapporten är upplagd enligt följande:

- Nuvarande situation – en vanlig dag
- Boendestödets innebörder
- Vilken betydelse har boendestöd i förhållande till missbruk och social situation?

- Vad kännetecknar en stödjande boendestödjare?

Genomförande

Utvärderingen bygger på intervjuer med ett antal av de personer som har boendestöd. Kontakten förmedlades via boendestödjaren som totalt frågade åtta personer som bedömdes vara möjliga att intervjua - det vill säga som inte hade ett pågående aktivt missbruk under den aktuella tidsperioden. Fem av dessa kom att intervjuas (övriga intervjuer kunde ej genomföras då personen ifråga ånyo hamnat i missbruk). De fem intervjuerna genomfördes under september månad 2010. Det hände i vissa fall att inplanerade intervjuer fick avbokas, nya tider bokas in och så vidare – något som avspeglar den problematik av långvarigt missbruk som dessa personer brottas med.

Tre av intervjuerna genomfördes inom förvaltningens lokaler och två intervjuer genomfördes i den intervjuades hem. Intervjuerna varade mellan 45 minuter och 1 ½ timme. Samtliga spelades in på band och transkriberades sedan ordagrant. I rapporten förekommer rikligt med citat. "I" i citaten betyder "Intervjuare" och där [klamrar] förekommer har ord och uttryck ersatts med andra för att bevara anonymiteten. Personerna har även tilldelats andra namn.

Intervjupersoner

Fem personer har således intervjuats, tre män och två kvinnor, mellan ca 40 och 70 år. Tre av de fem har varit nyktra sedan ett antal månader, en person menar sig inte ha några problem med alkohol och ytterligare en person har nyktra perioder. De fem personerna har olika bakgrund och har levt olikartade liv, även om de alla har en sak gemensamt: ett omfattande missbruk att förhålla sig till. Några av de intervjuade har bildat familj medan andra varit ensamstående. De flesta har varit på behandlingshem av olika slag genom åren. De flesta har arbetat i perioder av sitt vuxna liv, två ända fram till pensioneringen (med några avbrott). Så här beskriver en av intervjupersonerna hur hon kunde behålla jobbet trots sitt missbruk:

Ingrid: Redan på 80-talet drack jag för mycket, fast jag höll mig ovanför hela tiden. Jag kunde dricka i princip två flaskor vin per kväll men det var så pass mycket så jag kunde gå till jobbet som vanligt. Jag drack de under en hel kväll. Jag kunde ta halva flaskan när jag kom hem och halva när jag gjorde middag och sen så väntade jag tills ungarna hade somnat så drack jag resten. (...) Så det har väl varit så här lite fram och tillbaka men i det stora hela så har jag ju jobbat, förutom några perioder då. (...) Jobbet har ju hållit mig ovanför vattenytan. Jag har aldrig supit till så att jag har legat och inte kunnat gå till jobbet. Jobbet höll mig uppe och [på mitt jobb] måste man vara skärpt, man måste vara snygg, välklädd, snygg i håret, välmejkad. Man kan inte [komma dit och vara] rödögad och bakis. (...) Så hade jag inte haft jobbet.... För sen när jag blev pensionär och ingen frågade efter mig, då blev det ju naturligtvis ökad alkoholmängd. (...) Men som sagt. (...) ganska mycket alkohol men ändå inte på det sättet som man tänker sig någon som super ner sig.

Nuvarande situation – en vanlig dag

Samtliga intervjuade berättade om hur en vanlig dag kunde se ut i deras nuvarande liv, där flera levde ett nyktert liv sedan en tid tillbaka. Den spänning av erfarenheter som denna fråga renderade kan beskrivas utifrån uttryck som *det aktiva livet*, *det passiva livet* och *det finns ingen vanlig dag*.

Det aktiva livet

En av de intervjuade har varit nykter i två månader drygt. Han berättar att han sedan dess tränar extremt mycket för att "man måste göra någonting".

Olle: Jag går upp tre, halv fyra, fyra. Jag går och lägger mig rätt tidigt, så brukar jag somna, eller man sover någon timma här och där, det tar ju lite tid innan man får normal sömn, sen börjar jag träna. Sju dagar i veckan. Hemma. Men jag har skurit ned faktiskt, kroppen behöver vila. Men man måste göra någonting. Så jag håller på och fixar och nu håller jag på och ordnar med lägenheten och ska måla om och greja... sen styr jag upp allt som jag missat eller helt enkelt skitit i. Som att städa, ta kontakt med myndigheter och sånt där. Sen har jag ju det här att hålla på med och sen är jag ute och promenerar med de andra gossarna väldigt mycket.

Flera av de intervjuade som sedan en tid är nyktra beskriver på samma sätt hur de rör på sig extremt mycket, varje dag, för att de *måste ha något att göra*. Ett par personer beskriver att de promenerar fem, sex timmar varje dag.

Det passiva livet

En vanlig dag kan också i stor utsträckning framlevas i soffan. Förutom de dagar boendestödjaren kommer på besök.

I: Hur ser en vanlig dag ut?

Ingvar: Läsa tidningen, se på TV, sova på soffan.

I: En förmiddagslur eller eftermiddags...?

Ingvar: Det kan bli hela dagen.

I: Är det för att du är trött eller för att du är uttråkad?

Ingvar: Det är nog både och.

I: Har du några intressen?

Ingvar: Nej inte nu längre.

I: Var det jobbet som var intresset förut eller?

Ingvar: Ja. Det mesta var ju jobbet, jobbet och hemmet. Det var det man sysslade med.

Jobbet är ett avslutat kapitel, barnen är vuxna. Den intervjuade personen tycks inte längre ha någon direkt riktning i livet. Den mesta tiden spenderas inomhus och det blir mycket tid att vila på soffan.

Det finns ingen vanlig dag...

När en av intervjupersonerna tillfrågas om hur en vanlig dag ser ut svarar hon att det inte finns någon vanlig dag. Förr gjorde det det, när hon fortfarande arbetade: "Jag höll mig fräsch, men det gör jag inte nu. De här jeansen...."

Vad innebär boendestöd? (och vad innebär det *inte*?)

Vad innebär det då att ha boendestöd? Vilken betydelse tillmäter de intervjuade denna insats? Det visar sig att boendestöd kan ha en rad olika innebörder, men i en mer övergripande betydelse kan man säga att *boendestöd bidrar till att upprätthålla nykterheten*. Nedan presenteras först detta övergripande tema, därefter de underteman som på olika sätt visar hur boendestöd bidrar till att hålla fast vid ett nyktert liv.

Boendestöd i förhållande till missbruket

Hur förhåller sig intervjupersonerna då till boendestödet när de är nyktra respektive inne i en missbruksperiod? Genomgående menar man att boendestöd inte är givande ***när man dricker***. Ej heller har det någon betydelse för ***motivationen att sluta***. Däremot har boendestödet avgörande betydelse för att ***upprätthålla*** nykterheten.

Boendestöd i förhållande till aktivt missbruk

I: Det här med själva drickandet, har boendestödet någon betydelse vad det gäller det?

Ingvar: Nej.

En av intervjupersonerna, Olle, har varit nykter i två och en halv månad. Detta, menar han, i likhet med en annan av de intervjuade, har inget med boendestödet att göra, utan hänger ihop med andra livsomständigheter. När han svarar på frågan om hur det har varit att ha boendestöd svarar han:

Jo, det har varit helt ok. Men det är väl klart, ibland så har man tyckt att det varit lite onödigt. (...) Fast mot slutet har det blivit lite annorlunda, då blev det bättre. Det är både till och från.

I: När det kändes onödigt, vad var det för typ av ...?

Olle: Ja men då hade jag inte slutat kröka så det var väl det som det handlade om.

Då hade man väl inte lust kanske. (...) Det var väl mera att man hade andra prioriteringar då. (...) Det är ju ganska logiskt.

Den intervjuade säger att det ibland varit lite onödigt med boendestöd och syftar på när han varit inne i ett aktivt missbruk. Ytterligare ett par av de intervjuade talar om samma sak, att de inte kan "ta till sig" stödet under missbruksperioder – att det då bara är "flaskan" som gäller.

En av intervjupersonerna relaterar boendestödjarnas inträde i hennes liv till en mycket svår depressionsperiod, och att boendestödet då hade karaktären av att vara "både och":

I: Fyllde det någon funktion ändå att de kom under den svåra tiden?

Ingrid: Ja, både och måste jag säga. Jag ville egentligen inte ha kontakt med någon, jag satt bara här. Samtidigt som jag då ville att någon skulle bry sig. Så att det blir så dubbelt, det går liksom inte riktigt att svara ja eller nej på det. Men sen när jag kom hem och depressionen hade släppt så då började jag ju uppskatta att de kom. Då var jag ju i ett annat tillstånd, och då tyckte jag det var skönt att de kom, att det var någon som brydde sig.

*Boendestödets betydelse för **att sluta dricka***

Per slutade "supa" för fyra månader sedan. När han får frågan om boendestödjarna haft någon betydelse i för att han skall sluta dricka svarar han, i likhet med andra: "Nej det har jag beslutat själv."

*Boendestödets betydelse när det gäller att **inte börja dricka igen**.*

Ingen av de intervjuade tillmäter boendestödet någon avgörande betydelse när det gäller att ta steget till att bli nykter. Detta, menar man, måste vara ett beslut som man fattar själv. Däremot har boendestödet en avgörande betydelse för möjligheten *att lyckas*, för möjligheten att klara av att leva utan alkohol och ibland andra droger. Det handlar bland annat om att boendestödet och nykterheten är en *relationell affär*.

I: Att du har det här stödet i vardagen, har det betydelse för att du inte ska börja dricka igen?

Per: Ja det kan man säga.

I: Du sa förut att det var ditt eget beslut att lägga av.

Per: Ja, men det hjälper ju till. Det hjälper ju mitt beslut. Jag får ju dåligt samvete om jag skulle torska dit igen. Det är ju också... Man vill visa att man kan.

Pers förmåga att hålla sig nykter ökar när det finns någon att göra det i *förhållande till*. De flesta av de intervjuades berättelser pekar i samma riktning. Ord och yttryck som *"dåligt samvete"*, *"vill visa att man kan"*, *"känslan av att man ska sköta sig"*, *"någon som bryr sig"*, vittnar om att det utvecklats en relation till boendestödjaren där man inte vill svika genom att göra boendestödjaren besviken.

Per: Någon som har koll lite, känslan av det, att man ska sköta sig.

Att ha dåligt samvete, sköta sig, visa att man kan etc. är uttryck som inbegriper en annan part, något som sker i förhållande till en annan person och där det inbegrips vissa förväntningar.

I: Vad är det de gör då boendestödjarna?

Ingrid: *Då vet jag att någon kommer*, då försöker jag skärpa upp mig lite. För om dom ställer upp på mig då vill ju jag visa ok, jag kan något annat än att vara en zombie.

Det tycks som det uppstår en form av ömsesidighet i relationen mellan boendestödjaren och personen som har boendestöd, som blir grundläggande för vilja att hålla sig nykter: om boendestödjaren ställer upp på mig, då vill jag ställa upp på boendestödjaren.¹ " Och som sagt om han tror att det här fixar du, ja men då måste jag liksom anstränga mig också."

Det handlar också om att känna glädje – *delad* glädje. I detta fall inte bara i förhållande till boendestödjaren utan även till de andra vid enheten för vuxna:

I: Har det här [professionella]skydds nätet betydelse för att du inte börjar dricka igen?

Ingrid: Ja, jag tror att det är det. Jag känner en trygghet när jag har det här. Och jag känner att de bryr sig att jag är nykter, de gläds med mig att jag är nykter. Så känner jag. (...) Som [min boendestödjare] nu, jag känner att han bryr sig om mig! Han var till och med upp till sjukhuset. (...) Det också tycker jag bevisar att man bryr sig.

---

¹Detta kan också gälla andra yrkeskategorier inom missbruksvården.

Relationens betydelse uttrycks också genom upplevelsen av att någon *bryr sig*. Det är inte så att det är egalt huruvida man dricker eller inte, huruvida man mår bra eller dåligt.

I: Det här att någon bryr sig, vad betyder det?

Ingrid: Oerhört mycket. Oerhört mycket. När man har blivit så här... när mina barn är utspridda och har sitt liv – jag vet ju att de bryr sig om mig och att de tänker på mig, de ringer ibland och så där, men jag förstår ju också att de har sina liv och att de inte kan hänga på telefon varje dag för att fråga hur jag mår utan... De bryr sig ju men annars är det ganska ensamt. Så visst har det en väldigt betydelse att det finns människor som jag känner gläds med mig, att jag lyckas med min nykterhet och är måna om, inte bara nykterheten, utan min hälsa då. Som [min boendestödjare], han bryr sig om hur jag mår för övrigt också, inte bara: har du druckit? Jag gick hos en terapeut, en gång, det var det enda hon brydde sig om, om jag hade druckit eller inte och det är ju... det är ju inte hela bilden utan det är ju även andra saker som påverkar. Det kan ju hända något i familjen, någon anhörig som blir sjuk eller det händer någon olycka. Allting har ju inte bara med nykterheten att göra. Eller hur. (...) Att man inte bara bryr sig om jag druckit eller inte. Jag tycker det är jätteviktigt. Att man känner sig sedd.

I: Gör du det, i förhållande till boendestödet?

Ingrid: Ja, absolut, absolut tycker jag det.

I citatet ovan framträder ytterligare en betydelse av boendestödet i detta sammanhang - att bli sedd som någonting mer än en alkoholist eller före detta alkoholist. Att helt enkelt kopplas ihop med andra livssammanhang som inte har med alkohol och missbruk överhuvudtaget att göra.

Att se till "det andra" – en slags normalisering

Britt: Och sen för någon vecka sedan så nämnde jag till [boendestödjaren] att jag vill ut och plocka svamp. Jag älskar att gå i skogen. (...) Men jag har ingen bil. (...) Ja men kanske vi kan plocka svamp sa han. Jag ska påminna honom. Och sen tänker jag att herregud om vi åker så kanske några mer såna här idioter som jag kan följa med.

Att betraktas som en människa som gör vanliga, normala saker, förstärker möjligheten att betrakta sig själv som en "normal" person, som någon som existerar även utan "flaskan i handen". Som en av de intervjuade säger:

Jag vill vara så vanlig som möjligt. Jag vill bli vanlig tant med ett par gästavar och jympadojor.

Boendestöd – en stödjande struktur

Boendestödet har ytterligare innebörder för de intervjuade som har att göra med skapandet av en ny vardag. Boendestödjaren blir en del av en stödjande struktur genom introduktion till nya sammanhang, praktisk hjälp och förhindrande av passivitet.

Introduktion till nya sammanhang

Olle: Sen har de visat mig nya ställen som Länkarna och Nobba Brass o Nubbe och där var jag på kräftska för två veckor sen, det hade jag inte vetat om annars. Så man vet vad det finns för något och hur det funkar. (...) Jag hade ju knappast börjat söka upp de här ställena själv, det hade jag inte gjort. (...) Att sitta ensam, det är inget bra. Förut var det inget problem, men då hade jag ju flaskan. Då var jag ju inte ensam.

Olle pekar på betydelsen av att introduceras till nya nyktra sammanhang. Han berättar vidare när jag frågar honom om han sedan går dit för "egen maskin":

Olle: Jaja, de visar mig. Det är inte så att om jag inte har lust så behöver jag inte följa med dem. Det är inga krav så. Men när jag vet vilka ställen det finns då kan jag åka dit själv sedan.

I: Och du har den drivkraften i dig?

Olle: Ja jag känner ganska många i de kretsarna jag umgicks med som också lagt ner. Det finns ju bra erbjudanden, mycket är subventionerat.

Praktisk hjälp

Boendestödet kan också ha en praktisk betydelse. Att ha möjlighet att storhandla, att få hjälp med att fixa lägenheten...

Olle: De kan låna en bil så man kan åka och handla mat, storhandla, så man slipper gå in i dyra små affärer. Ja, hjälpa till med lite småsaker. (...) Det är väl det att de hjälper till med det de kan, praktiska saker. (...) Nu ska jag försöka få stackars [boendestödjaren] [att hjälpa mig], ska ju måla om hemma, så kan man snacka under tiden... ja, praktiska saker.

Det rör sig dock inte enbart om det praktiska, att tillsammans uträtta sysslor av olika slag. Det är något man gör under tiden som *umgänget pågår*, under tiden som *man pratar*: "så kan man snacka under tiden". Det handlar inte bara om det rent praktiska, utan att samtidigt uppleva gemenskap med en annan person.

Del av en stödjande struktur

Flera av de intervjuade menar att boendestödet är en del av en stödjande struktur där de övriga kontakterna vid vuxenheten också är av avgörande betydelse.

Ingrid: Och sen att jag har byggt upp det här nätet, och där ingår boendestödet. Det är ett skyddsnät tycker jag.

I: Och boendestödet är en del av det?

Ingrid: Det är en del. Det är min handläggare och det är min behandlare och det är boendestödjaren och det är de här delarna som gör att jag känner att skulle det gå åt helvete så har jag ett nät jag kan kontakta. (...)Jag känner att jag har någonting som jag inte hade tidigare. Att jag har ett skyddsnät. Någon utav de här kan jag kontakta, alltid får jag tag på någon. (...) Om någon skulle säga: ja men det räcker väl med att du har boendestöd eller det räcker väl med att du har en behandlare, det tycker inte jag. Jag tycker man ska ha ett nät så att man har ett skydd, en trygghet.

Per: Det är som namnet säger, ett stöd. Det är viktigt för mig att få en struktur på det hela, genom rutiner.

I: Får du det genom boendestödet?

Per: Ja. Det blir som rutiner för mig. Jag går ju hit [till vuxenheten] och pratar med [X] en dag, så går jag på en kurs en dag och så träffar jag [boendestödjaren] en dag.

I: Om du inte hade boendestödet, om man plockade bort det, skulle det ha någon betydelse?

Per: Ja, det skulle det göra. Jag vill ju ha rutiner.

Passivitet – aktivitet

I: Vad har du fått ut av boendestödet

Britt: Att jag inte hamnar i total passivitet för även om jag inte tar tabletter och inte tar ett glas vin så lägger jag mig i total depression, jag stänger ute världen. Och så har jag gjort, det står i alla mina läkarjournaler, och där blir jag liggandes sen som en grönsak.

Boendestödet kan sägas fylla en funktion som har med passivitet – aktivitet att göra där *förhindrande av passivitet* utgör ena polen och ett *aktivt stöd* den andra. Citatet ovan beskriver att boendestödet förhindrar personen att "hamna i total passivitet" och att "stänga ute världen".

Ingvar menar att han inte skulle ta sig utanför dörren om han inte hade boendestöd.

I: Hur skulle det vara om du inte hade boendestöd? Skulle det bli någon skillnad?
Ingvar: Ja då skulle jag bli sittande här hela tiden.

Boendestöd i egenskap av en stödjande struktur, kan också innebära just fysisk aktivitet; man träffas ute, rör på sig, gör saker, åker på utflykter. Det handlar om att introduceras till andra sociala sammanhang men också att sammanhanget i sig, en "aktiv" träff med boendestödjaren bidrar till att klara av nykterheten.

I: Sen du la av, så fyller boendestödet en annan funktion?
Olle: Ja, det blir så automatiskt för då måste man sysselsätta sig. För bara sitta hemma, det går inte. Nej så det är jättebra.

Ingrid: Vi har gått ut, gått ut och fikat så jag får se något annat än de här väggarna. Det tycker jag är ganska viktigt. Vi har gått ut några gånger och suttit ute. Nu när det var varmt satt vi ute på en bänk och pratade. Man får se lite annat och sen... vi har ju pratat om så mycket.

Vad kännetecknar en stödjande boendestödjare?

Ingvar: Det är justa människor, glada, trevliga.

Boendestöd handlar inte bara om strukturer, om nya sammanhang, nya vanor och praktiskt hjälp. *Vem* det är som personifierar stödet är av yttersta betydelse för att stödet skall upplevas stödjande.

På frågan hur en bra boendestödjare skall vara framkommer ett gemensamt tema: han eller hon skall vara *lätt att prata med, glad och trevlig*. Övriga egenskaper som efterfrågas är egen erfarenhet av missbruksproblem, humor, vidsynthet, tolerans, omtänksamhet.

I: Hur ska boendestödjaren vara för att vara optimalt bra?
Britt: Toleranta. Vidsynta, det har jag sagt förut. Och se människan. Jag är [Britt]

men jag är också alkoholist men ibland är jag bara [Britt]. Och sen kanske jag tar mig ett återfall men det är ju skillnad på återfall och återfall.

I: Hur ska en bra boendestödjare vara?

Olle: En boendestödjare ska ha haft egna missbruksproblem. Det gäller de flesta inom soc tycker jag. Då vet de hur snacket går och... så tycker nog de flesta. De ska också vara lätta att prata med helt enkelt, *social kompetens*. (...) Lätta att prata med och egen erfarenhet, och *humor*, att man kan skratta bort det mesta. Om man drar upp någon grej man gjort på fyllan... men det märker man ju vilken människa man än börjar prata med. Ja, *personkemin*. Den är viktig, *annars funkar det inte*. *Det är det viktigaste, det är ju bara så*.

Personkemi kan sägas vara ett annat uttryck för en fungerande relation. En fungerande relation har även i andra studier om boendestöd framkommit som avgörande för att stödet skall upplevas stödjande (se exempelvis Andersson 2009).

Britt: Han har humor. Han pushar på. Och så har han varit hemma hos mig, och jag har tyckt det ser så hemskt ut, och så säger han: äh, skit i det ungefär.

I: Hur ska en bra boendestödjare vara?

Britt: Humor. Vidsynt och se helheten.

I: Vad menar du med helheten?

Britt: Se mitt missbruk men också mitt behov av att kanske gå till biblioteket, ta fram min gamla symaskin och målarburkarna och liksom nånting annat än bara missbruk. (...) Det var flera år som jag var en vanlig morsa, cyklade hem med Konsumkassarna och hjälpte till med läxor.

I: En bra boendestödjare, hur ska en sån vara?

Ingrid: Jaa, det första är ju då att han bryr sig och även *ser* hur man mår. (...) Man måste ju vara väldigt omtänksam. (...) Det är en trygghet också för mig att händer det någonting, någonting som är praktiskt kanske, TV:n pajar eller vad som helst så skulle han säkert engagera sig i det. Det är jag säker på. Och se till att jag får hjälp.

Sammanfattning

Syftet med denna utvärdering var att utröna hur klienter själva upplever boendestöd. Fem personer har intervjuats och resultatet presenteras utifrån följande teman:

- Nuvarande situation – en vanlig dag
- Vad innebär boendestöd (och vad innebär det *inte*?)
- Vad kännetecknar en stödjande boendestödjare?

Nuvarande situation för de fem intervjuade kan beskrivas i termer av ett *aktivt liv*, där fysisk aktivitet har en avgörande betydelse, ett *passivt liv* som mestadels tillbringas hemma i soffan och en situation som bäst beskrivs som: *det finns ingen vanlig dag*.

Boendestödets innebörder kan beskrivas i förhållande till missbruket och som en stödjande struktur. I förhållande till missbruket kan konstateras att boendestöd inte är givande ***när man dricker***. Ej heller har det någon betydelse för ***motivationen att sluta***. Däremot har boendestödet avgörande betydelse för att ***upprätthålla*** nykterheten. Boendestödet har ytterligare innebörder för de intervjuade som har att göra med skapandet av en ny vardag där boendestödjaren blir en del av en stödjande struktur genom introduktion till nya sammanhang, praktisk hjälp och förhindrande av passivitet.

Vad kännetecknar då en stödjande boendestödjare? Det visar sig att det har avgörande betydelse *vem* det är som personifierar stödet. Därmed blir den relation som skapas mellan boendestödjare och klient av yttersta betydelse för att stödet skall upplevas stödjande. För övrigt tar de intervjuade upp faktorer som *lätt att prata med, glad och trevlig, egen erfarenhet av missbruksproblem, humor, vidsynthet, tolerans och omtänksamhet*.

Referenser

Andersson, G. (2009) *Vardagsliv och boendestöd – en studie om människor med psykiska funktionshinder*. Avhandling. Institutionen för socialt arbete, Stockholms universitet.
Ansökan om projektmedel för bostöd och skuldrådgivning. Projektbeskrivning.